

Vergaderjaar 2006–2007

30 212

Wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet in verband met nadere regels omtrent een onafhankelijk netbeheer

M

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 2 juli 2007

De vaste commissie voor Economische Zaken¹ heeft de minister van Economische Zaken op 27 juni 2007 een aantal vragen betreffende haar brief van 7 juni 2007 (Kamerstukken I, 2006–2007, 30 212, L) voorgelegd. De minister heeft daarop bij brief van 29 juni 2007 geantwoord. De commissie brengt hierbij verslag uit van het aldus gevoerde schriftelijke overleg.

De griffier van de commissie,
Nieuwenhuizen

¹ Samenstelling:

Schuurman (CU), Van den Berg (SGP), Meindertsma (PvdA), Broekers-KnoI (VVD), Terpstra (CDA), Kneppers-Heijner (VVD), (voorzitter), Kox (SP), Essers (CDA), Noten (PvdA), Sylvester (PvdA), Schouw (D66), Van Driel (PvdA), Doek (CDA), Franken (CDA), Thissen (GL), Willems (CDA) Reuten (SP) (vicevoorzitter), Hofstra (VVD), Asscher (VVD), Laurier (GL), Koffeman (PvdD), Elzinga (SP) en Vliegenthart (SP).

BRIEF AAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Den Haag, 27 juni 2007

In de vergadering van de vaste commissie voor Economische Zaken van dinsdag 26 juni jl. is uw brief inzake de Wet onafhankelijk netbeheer van 7 juni 2007 aan de orde geweest (Kamerstukken I, 2006–2007, 30 212 L). In deze vergadering zijn door de fractie van de SP onderstaande vragen voorgelegd.

Ik verzoek u deze vragen, met het oog op een deugdelijke voorbereiding van het op 3 juli 2007 voorziene plenaire debat over dit onderwerp, uiterlijk vrijdag 29 juni 2007 te beantwoorden.

1

In haar brief maakt de minister gewag van een strijdigheid tussen commerciële afwegingen, c.q. belangen, en publieke belangen (bladzijde 2 en 6).¹

De SP-fractie verzoekt de minister aan te geven of zij van mening is dat dergelijke strijdigheid (c.q. een dergelijke concurrerende verhouding) zich beperkt tot het onderhavige geval, of dat dit meer in het algemeen geldt.

2

Op bladzijde 2 van haar brief stelt de minister: «In de geliberaliseerde markt zorgen marktpartijen voor investeringen in productiecapaciteit. Deze investeringen komen tot stand in een goed functionerende markt en een aantrekkelijk investeringsklimaat. Inwerkingtreding van het groepsverbod realiseert dit.»

De SP-fractie vraagt de minister aan te geven wat zij, zowel in het onderhavige geval als in het algemeen, verstaat onder een «goed functionerende markt». Zij vraagt de minister in het antwoord te betrekken de kwestie of de constellatie van een «goed functionerende markt» dusdanig is dat kartelachtige afspraken, dan wel een (impliciet) prijsleiderschap, vrijwel uitgesloten kunnen, c.q. kan, worden geacht.

3

Op bladzijde 2 van haar brief stelt de minister: «De wet [de «Wet onafhankelijk netbeheer»] garandeert een gelijk speelveld voor alle energieaanbieders in Nederland ten bate van de afnemer [o.a. de consument]. ... Het groepsverbod biedt namelijk aan ... buitenlandse leveranciers ook de mogelijkheid om op gelijke voorwaarden de Nederlandse afnemer te bedienen, hetgeen deze afnemer ten goede komt.»

Uit deze passage maakt de SP-fractie op dat er thans (d.w.z. bij geïntegreerde bedrijfsvoering door ENECO, Essent, DELTA en NUON) géén gelijk speelveld is. Niettemin constateert de minister «het feit dat circa 50 procent van de Nederlandse elektriciteitsproductie reeds door buitenlandse bedrijven geschiedt.» (blz 2)

In de huidige situatie zijn er dan drie mogelijkheden:

- (a) De huidige situatie (geen groepsverbod) levert geen ongelijk speelveld (de minister lijkt dan verkeerd geïnformeerd te zijn).
- (b) De genoemde vier bedrijven opereren relatief gezien dermate inefficiënt dat buitenlandse bedrijven zelfs bij het «ongelijke speelveld» de concurrentie gemakkelijk aankunnen.
- (c) De genoemde vier opereren ongeveer gelijkwaardig efficiënt t.o.v. de buitenlandse aanbieders doch er is een (impliciet) prijsleiderschap of er zijn kartel-, c.q. kartelachtige, afspraken tussen de producenten.

De SP-fractie zou graag van de minister willen weten welke van deze drie mogelijkheden zij het meest aannemelijk acht. Vervolgens wil de SP-fractie graag weten of deze aanleiding geeft tot beleidsherziening.

4

¹ «Aan geïntegreerde bedrijfsvoering op consolidatiebasis is en blijft inherent dat de aansturing van het netwerk onderdeel is van bredere strategische en commerciële afwegingen die de concernleiding moet maken en waarin het belang van publiek en onafhankelijk netbeheer concurreert met andere (commerciële) belangen. Ook met aanvullende regelgeving zal dit nooit volledig kunnen worden uitgesloten.» (bladzijde 2). De SP-fractie neemt aan dat de term «concurrereert» in deze tekst geïnterpreteerd moet worden als «strijdig is» en dat «concurreren» niet verwijst naar de etymologische betekenis van de term.

Op bladzijde 3 stelt de minister dat «voorzieningszekerheid» «op de korte en middellange termijn mede [afhankelijk is] van onze relaties met de energieproducerende landen».

Graag wil de SP-fractie van de minister weten wie of wat zij bedoelt met «onze relaties». Bedoelt zij de relaties tussen de regering enerzijds en de regeringen van die landen anderzijds? Of bedoelt zij wellicht de regering in gezelschap van nationale en internationale elektriciteitsproducerende bedrijven enerzijds en de regeringen van die landen in gezelschap van nationale en internationale energieproducerende bedrijven anderzijds? Past een dergelijke mercantilistische visie in het beleid van EZ?

5

De minister verwijst op bladzijde 4 naar de brief (d.d. 16 oktober 2006) van de voorzitters van de raden van bestuur van ENECO, Essent, DELTA en NUON.¹ Zij schreven: «Ondergetekenden zijn van mening dat het in het licht van geopolitiek en klimaatverandering verstandig is, in elk geval in de komende jaren, de energiedistributiesector te laten opereren binnen het nationaal-publieke domein.»

De minister schrijft (bladzijde 4) dat Essent en NUON op 1 februari 2007 hun voornemen te fuseren openbaarden. Zij stelt ook: «De fusie maakt onderdeel uit van een bredere Europese strategie en moet gezien worden als een eerste stap in die richting Beide ondernemingen hebben meerdere malen publiekelijk herhaald dat zij als geïntegreerde bedrijven, dus inclusief de netwerken, een sterke speler willen worden op de Noordwest Europese markt en daarom op zoek gaan naar een internationale partner om verder te groeien.»

De SP-fractie constateert dat er nogal wat licht zit tussen deze 3½ maand en «in elk geval de komende jaren». Omdat juist deze fusie en de achterliggende strategie kennelijk cruciaal is voor het voornemen van de minister om het groepsverbod in werking te laten treden, *vraagt de SP-fractie de minister of zij met de vier bedrijven van mening is dat, kennelijk, in deze 3½ maand de geopolitieke en klimatologische omstandigheden drastisch gewijzigd zijn?* Indien dit niet het geval is dan hebben betrokkenen de minister in hun brief van 16 oktober vals, c.q. misleidend, geïnformeerd. Het is moeilijk te achterhalen in welke mate deze informatie heeft bijgedragen tot het uiteindelijke besluit van de Kamer om de Wet goed te keuren. Indien de geopolitieke en klimatologische omstandigheden in deze 3½ maand *niet* drastisch gewijzigd zijn, dan is hier een, voor de Kamer, nieuw feit.

Een nieuw feit is ook dat Delta reeds circa 4 maanden vóór ondertekening van de brief internationale aspiraties toonde.

6

Op bladzijde 6 van haar brief stelt de minister: «De inkomstenstroom uit de netten biedt de energiebedrijven een solide basis om te investeren in commerciële activiteiten.» *De SP-fractie wil graag van de minister weten of en hoe deze stellige opmerking te rijmen is met de conclusie, c.q. haar conclusie, uit rapportage van het NMa/DTe «dat winsten uit netbeheer zeer lastig te bepalen zijn» (bladzijde 5) en de «vaststelling» uit andere rapportage door NMa/DTe «dat de marktconformiteit van de interne verrekenneprijzen moeilijk is vast te stellen» (bladzijde 5).*

7

Ten slotte, en naar aanleiding van de brief en het daarin aangegeven voornemen tot inwerkingstelling, legt de SP-fractie het volgende voor. Het is niet uitgesloten dat er bij inwerkingstelling schadeclaims ingesteld worden. Deze kunnen enerzijds ingesteld worden door de energiebedrijven zelf. Anderzijds door onder andere Amerikaanse beleggers die aandelen in de Nederlandse energiesector huren (CBL's) Voor zover de inwerkingstelling conflicteert met de betreffende huurcontracten (CBL's).

¹ Deze tekst werd ingebracht in de beraadslaging van de EK op 14 november 2006 (zie handelingen).

Een bron van de SP-fractie schat deze laatste schadeclaims op drie tot vijf miljard euro, waarvoor de overheid zou moeten opdraaien. De SP-fractie verzoekt de minister de Kamer de volgende inlichtingen te verstrekken.

- (a) *Houdt de minister rekening met deze of dergelijke schadeclaims? Zo nee, welke zijn de gronden om geen rekening te houden met eventuele claims? Zo ja, welke zijn de mogelijke gronden van de claims? En hoe hoog schat de minister de maximale claims die zij op deze gronden verwacht van de diverse betrokkenen?*
- (b) *Houdt de minister er rekening mee dat er in EU-verband – nu Nederland in EU-perspectief, qua voornemens, duidelijk voorop lijkt te gaan lopen met de ontvlechting van het energienet, en nu er thans geen EU-dwang tot verdere ontvlechting is – gewijzigde gronden kunnen zijn voor de genoemde schadeclaims?*

De commissie ziet de antwoorden op deze vragen met belangstelling tegemoet,

Hoogachtend,

mr. G. J. A. Hamilton

Griffier van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 juni 2007

Hierbij zend ik u de beantwoording toe van de kamervragen van de leden van de SP-fractie naar aanleiding van de brief van de Minister van Economische Zaken van 7 juni 2007 (Staten Generaal, vergaderjaar 2006–2007, nr. L en 56).

1

In haar brief maakt de Minister gewag van een strijdigheid tussen commerciële afwegingen, c.q. belangen, en publieke belangen (bladzijde 2 en 6).¹

De SP-fractie verzoekt de Minister aan te geven of zij van mening is dat dergelijke strijdigheid (c.q. een dergelijke concurrerende verhouding) zich beperkt tot het onderhavige geval, of dat dit meer in het algemeen geldt.

Bij alle vraagstukken op het terrein van marktordening dient een afweging te worden gemaakt tussen enerzijds publieke belangen en anderzijds elementen die aan de werking van de markt kunnen worden overgelaten. Op verzoek van de SP-fractie heeft hierover op 30 mei jl. een debat plaatsgevonden in de Tweede Kamer. Tijdens dat debat heb ik een drietal lessen geformuleerd voor toekomstige marktordeningsvraagstukken op basis van ervaringen uit het verleden. Kortweg komen die lessen neer op borging van de publieke belangen, verantwoordelijkheden van betrokken partijen duidelijk afbakenen en rekening houden met de gevestigde belangen. De Tweede Kamer heeft hierover ook een tweetal moties aangenomen, te weten de motie Ten Hoopen c.s. (Kamerstukken 24 036, nr. 334) en de motie Crone c.s. (Kamerstukken 24 036, nr. 335) die strekken tot nadere uitwerking van deze lessen en tot een meer structurele toepassing daarvan in toekomstig beleid.

2

Op bladzijde 2 van haar brief stelt de Minister: «In de geliberaliseerde markt zorgen marktpartijen voor investeringen in productiecapaciteit. Deze investeringen komen tot stand in een goed functionerende markt en een aantrekkelijk investeringsklimaat. Inwerkingtreding van het groepsverbod realiseert dit.»

De SP-fractie vraagt de Minister aan te geven wat zij, zowel in het onderhavige geval als in het algemeen, verstaat onder een «goed functionerende markt» en in het antwoord te betrekken of de kwestie of de constellatie van een «goed functionerende markt» dusdanig is dat kartelachtige afspraken, dan wel een (impliciet) prijsleiderschap, vrijwel uitgesloten kunnen worden geacht.

¹ «Aan geïntegreerde bedrijfsvoering op consolidatiebasis is en blijft inherent dat de aansturing van het netwerk onderdeel is van bredere strategische en commerciële afwegingen die de concernleiding moet maken en waarin het belang van publiek en onafhankelijk netbeheer concurreert met andere (commerciële) belangen. Ook met aanvullende regelgeving zal dit nooit volledig kunnen worden uitgesloten.» (bladzijde 2) We nemen aan dat de term «concurrereert» in deze tekst geïnterpreteerd moet worden als «strijdig is» en dat «concurreren» niet verwijst naar de etymologische betekenis van de term.

² De spark spread is het verschil tussen de elektriciteits- en de gasprijs en geeft inzicht in de winstgevendheid van het produceren van elektriciteit met gas als brandstof. Die moet hoog genoeg zijn om investeringen in productiecapaciteit te bevorderen. Een te hoge winstgevendheid kan echter weer een teken zijn van onvoldoende concurrentie en leiden tot te hoge prijzen voor afnemers.

NMa/DTe beschouwt een markt als goed functionerend als die liquide en transparant is en er sprake is van daadwerkelijke concurrentie. Op een markt die voldoende liquide is kan gemakkelijk worden gehandeld en komen prijzen tot stand die een goede afspiegeling vormen van vraag- en aanbodsituaties. Een markt is transparant als de juiste informatie voor alle marktpartijen beschikbaar en toegankelijk is. Die informatie maakt het mogelijk een goede inschatting te maken van de risico's van handelstransacties. Voor daadwerkelijke concurrentie op de markt zijn de concentratiegraad, de prijsontwikkelingen en de spark spread van belang.² Het monitoren van de groothandelsmarkt is een wettelijke taak van NMa/DTe. Ze geeft invulling aan die taak via haar jaarlijkse monitoringsrapportages. Daarin wordt de ontwikkeling van de groothandelsmarkt gevolgd met behulp van een aantal indicatoren. De jaarlijkse monitoringsrapportages

worden gepubliceerd. In haar aanbevelingen aan mijn ambtsvoorganger naar aanleiding van het meest recente monitoringsrapport heeft NMa/DTe vastgesteld dat de werking van de groothandelsmarkt in 2005 licht is verbeterd en dat er ruimte is voor verdere verbetering. NMa/DTe verwacht dat er de komende jaren progressie kan worden geboekt door regionale marktintegratie en het verbeteren van de transparantie. In mijn brief aan uw Kamer over de evaluatie van de Elektriciteits- en Gaswet van 27 april van dit jaar (Kamerstukken II, 2006–2007, 30 991, nr. 2) heb ik aangeven langs welke lijnen ik daar de komende tijd invulling aan wil geven. Over de relatie met kartelvorming en prijsleiderschap kan ik het volgende zeggen. Ook op een markt die in beginsel goed functioneert kunnen marktpartijen uiteraard overgaan tot kartelvorming of pogen de prijsvorming te beïnvloeden. Dat zijn in het algemeen overtredingen van de Mededingingswet die onder het reguliere toezicht door de NMa op de naleving van de Mededingingswet vallen. Op een liquide en transparante markt die wordt gekenmerkt door daadwerkelijke mededinging is de kans op succes bij dergelijke (verboden) gedragingen niet erg groot omdat verwacht kan worden dat deze zullen worden ondermijnd door concurrerend aanbod. Dat kan op een geïntegreerde regionale markt ook steeds gemakkelijker van buiten de landsgrenzen komen. Een voldoende mate van transparantie maakt het de toezichthouder bovendien eenvoudiger het gedrag van marktpartijen te monitoren en eventuele overtredingen van de Mededingingswet op het spoor te komen.

3

Op bladzijde 2 van haar brief stelt de Minister: «De wet [de «Wet onafhankelijk netbeheer»] garandeert een gelijk speelveld voor alle energieaanbieders in Nederland ten bate van de afnemer [o.a. de consument]. ... Het groepsverbod biedt namelijk aan ... buitenlandse leveranciers ook de mogelijkheid om op gelijke voorwaarden de Nederlandse afnemer te bedienen, hetgeen deze afnemer ten goede komt.»

Uit deze passage maken wij op dat er thans (d.w.z. bij geïntegreerde bedrijfsvoering door Eneco, Essent, Delta en Nuon) géén gelijk speelveld is. Niettemin constateert de Minister «het feit dat circa 50% van de Nederlandse elektriciteitsproductie reeds door buitenlandse bedrijven geschiedt.» (blz 2) In de huidige situatie zijn er dan drie mogelijkheden:

- a) De huidige situatie (geen groepsverbod) levert geen ongelijk speelveld op (de Minister lijkt dan verkeerd geïnformeerd te zijn).*
- b) De genoemde vier bedrijven opereren relatief gezien dermate inefficiënt dat buitenlandse bedrijven zelfs bij het «ongelijke speelveld» de concurrentie makkelijk aankunnen.*
- c) De genoemde vier opereren gelijkwaardig efficiënt t.o.v. de buitenlandse aanbieders doch er is een (impliciet) prijsleiderschap of er zijn kartel-, c.q. kartelachtige, afspraken tussen de producenten.*

Graag willen de leden van de SP-fractie van de Minister weten welke van deze drie mogelijkheden zij het meest aannemelijk acht. Vervolgens willen wij graag weten of deze aanleiding geeft tot beleidsherziening.

Met de term gelijk speelveld wordt in dit geval verwezen naar de kleinverbruikersmarkt. Via inwerkingtreding van het groepsverbod ontstaat een gelijk speelveld voor de met elkaar concurrerende partijen over het onafhankelijke energienetwerk. Verschillende aanbieders concurreren immers over het onafhankelijke netwerk om de gunsten van de consument. Op deze markt zijn nieuwe spelers, zoals onder andere bijvoorbeeld Greenchoice, Oxxio en het Deense DONG, toegetreden, die geen netwerk in Nederland bezitten. Door inwerkingtreding van het groepsverbod zal het gelijke speelveld op de markt voor levering ontstaan, omdat nieuwe leveranciers niet meer hoeven te concurreren met partijen die ook de netten bezitten waarover elektriciteit en aardgas getransporteerd moet worden.

4

Op bladzijde 3 stelt de Minister dat «voorzieningszekerheid» op de korte en middellange termijn mede [afhankelijk is] van onze relaties met de energieproducerende landen.

Graag willen de leden van de SP-fractie van de Minister weten wie of wat zij bedoelt met «**onze relaties**». *Bedoelt zij de relaties tussen regering enerzijds en de regeringen van die landen anderzijds? Of bedoelt zij wellicht de regering in gezelschap van nationale en internationale elektriciteitsproducerende bedrijven enerzijds en de regeringen van die landen in gezelschap van nationale en internationale energieproducerende bedrijven anderzijds? Past een dergelijke mercantilistische visie in het beleid van EZ?*

Allereerst doel ik op een goede relatie tussen regeringen, die het onderling zaken doen van internationale bedrijven bevordert. Maar in de wereld van bodemschatten zoals gas en olie heeft de overheid vaak een speciale rol ten opzichte van de markt voor andere goederen of diensten en grensoverschrijdende infrastructuur, bijvoorbeeld gaspijpleidingen. Zeker in verre regio's waarvandaan de EU gas importeert is dit het geval. In contractonderhandelingen tussen energiebedrijven die in Nederland zijn gevestigd en buitenlandse energieproducenten kan een bemiddelende rol van EZ dus behulpzaam zijn. Van het sturen van energieprojecten in Nederland, uitgevoerd door bedrijven in Nederlandse of buitenlandse handen, is geen sprake. Het gaat om het scheppen van vertrouwen in rechtszekerheid en een stabiel investeringsklimaat in Nederland. Deze rechtszekerheid is in verre regio's waar mee gesproken wordt vaak minder vanzelfsprekend, dus wil men aan de andere kant van de tafel ook de overheid zien.

5

De Minister verwijst op bladzijde 4 naar de brief (d.d. 16 oktober 2006) van de voorzitters van de raden van bestuur van Eneco, Essent, Delta en nuon.¹ Zij schreven: «Ondergetekenden zijn van mening dat het in het licht van geopolitiek en klimaatverandering verstandig is, in elk geval in de komende jaren, de energiedistributiesector te laten opereren binnen het nationaal-publieke domein.»

De Minister schrijft (bladzijde 4) dat Essent en nuon op 1 februari 2007 hun voornemen te fuseren openbaarden. Zij stelt ook:

«De fusie maakt onderdeel uit van een bredere Europese strategie en moet gezien worden als een eerste stap in die richting Beide ondernemingen hebben meerdere malen publiekelijk herhaald dat zij als geïntegreerde bedrijven, dus inclusief de netwerken, een sterke speler willen worden op de Noordwest Europese markt en daarom op zoek gaan naar een internationale partner om verder te groeien.»

De SP-fractie constateert dat er nogal wat licht zit tussen deze 3½ maand en «in elk geval de komende jaren». Omdat juist deze fusie en de achterliggende strategie kennelijk cruciaal is voor het voornemen van de Minister om het groepsverbod in werking te laten treden, vragen wij de Minister of zij met de vier bedrijven van mening is dat, kennelijk, in deze 3½ maand de geopolitieke en klimatologische omstandigheden drastisch gewijzigd zijn? Indien dit niet het geval is dan hebben betrokkenen de Minister in hun brief van 16 oktober vals, c.q. misleidend, geïnformeerd. Het is moeilijk te achterhalen in welke mate deze informatie heeft bijgedragen tot het uiteindelijke besluit van de Kamer om de Wet goed te keuren. Indien de geopolitieke en klimatologische omstandigheden in deze 3½ maand niet drastisch gewijzigd zijn, dan is hier een, voor de Kamer, nieuw feit.

Een nieuw feit is ook dat Delta reeds circa 4 maanden vóór ondertekening van de brief internationale aspiraties toonde.

¹ Deze tekst werd ingebracht in de beraadslaging van de EK op 14 november 2006 (zie handelingen).

Met de leden van de SP-fractie ben ik van mening dat de uitlatingen in de brief van 16 oktober 2006 niet stroken met de aangekondigde internationale ambities, zoals herhaaldelijk bevestigd door de bedrijven na het debat in de Eerste Kamer. Het is juist dat de bedrijven al eerder internationale ambities kenbaar hebben gemaakt. Bij de brief van 16 oktober hebben ze evenwel duidelijk aangegeven in elk geval de komende jaren deze ambities niet te zullen verwezenlijken. Nadien zijn de ambities echter versneld op de agenda gezet. Voor de goede orde merk ik op dat inwerkingtreding van het groepsverbod geen invloed heeft op geopolitieke en klimatologische omstandigheden. Ik verwijs hiervoor naar de memorie en nadere memorie van antwoord op dit punt (Kamerstukken I, 2006–2007, 30 212, nr. D en F).

6

Op bladzijde 6 van haar brief stelt de Minister: «De inkomstenstroom uit de netten biedt de energiebedrijven een solide basis om te investeren in commerciële activiteiten.»

De leden van de SP-fractie willen graag van de Minister weten of en hoe deze stellige opmerking te rijmen is met de conclusie, c.q. haar conclusie, uit rapportage van het NMa/DTe «dat winsten uit netbeheer zeer lastig te bepalen zijn» (bladzijde 5) en de «vaststelling» uit andere rapportage door NMa/DTe «dat de marktconformiteit van de interne verrekenprijzen moeilijk is vast te stellen» (bladzijde 5).

Het antwoord op deze vraag luidt dat de totale winst van het geïntegreerde energieconcern als gevolg van de gereguleerde inkomstenstroom goed is vast te stellen. Echter, de boekhoudkundige toedeling van de winst naar de verschillende concernonderdelen is, als gevolg van de interne verwevenheid, lastig te bepalen. Dat blijkt volgens de NMa ook uit de duur van het onderzoek. Het betreft dus dat deel van de winst dat precies aan de netbeheerder is toe te delen. Dat laat echter onverlet dat de gereguleerde inkomstenstroom, oftewel de nettarieven zoals die zijn opgebracht door alle afnemers in het vastgestelde gebied van de netbeheerder, de energiebedrijven een goede credit rating verschaffen. Een goede credit rating is van belang voor het aantrekken van vreemd vermogen tegen gunstige tarieven. Dat bedoelde ik met mijn vaststelling dat de inkomstenstroom uit de netten een solide basis biedt om te investeren. Dat is iets anders dan het bepalen van de winst. Het bepalen van de winst is in die zin ook niet te vergelijken met deze vaststelling.

7

Tenslotte, en naar aanleiding van de brief en het daarin aangegeven voornemen tot inwerkingstelling leggen wij het volgende voor. Het is niet uitgesloten dat er bij inwerkingstelling schadeclaims ingesteld worden. Deze kunnen enerzijds ingesteld worden door de energiebedrijven zelf. Anderzijds door o.a. Amerikaanse beleggers die aandelen in de Nederlandse energiesector huren (CBL's) voorzover de inwerkingstelling conflicteert met de betreffende huurcontracten (CBL's). Een bron van de SP-fractie schat deze laatste schadeclaims op drie tot vijf miljard euro, waarvoor de overheid zou moeten opdraaien. De SP-fractie verzoekt de Minister de Kamer de volgende inlichtingen te verstrekken.

- (a) Houdt de Minister rekening met deze of dergelijke schadeclaims? Zo nee, welke zijn de gronden om geen rekening te houden met eventuele claims? Zo ja, welke zijn de mogelijke gronden van de claims? En hoe hoog schat de Minister de maximale claims die zij op deze gronden verwacht van de diverse betrokkenen?*
- (b) Houdt de Minister er rekening mee dat er in EU-verband – nu Nederland in EU-perspectief, qua voornemens, duidelijk voorop lijkt te gaan lopen met de ontvlechting van het energienet, en nu er thans geen*

Over de gevolgen van het oorspronkelijke wetsvoorstel voor de Cross Border Leases («CBL's») is door mijn ambtsvoorgangers reeds veel gewisseld met beide Kamers. Hierbij is intensief gebruik gemaakt van de specifieke CBL-kennis van zowel Nederlandse als Amerikaanse deskundigen. In de Kamerbrief van 2 februari 2006 en de daarbij behorende bijlage is een uitgebreide analyse gegeven ten aanzien van de CBL's en de eventuele risico's in het kader van het wetsvoorstel (TK 2005/06, 30 212, nr. 10). Daarover is richting beide Kamers altijd helder gecommuniceerd. Ten aanzien van de CBL's is ook een uitgebreide discussie tijdens het wetgevingsoverleg gevoerd op 13 februari 2006. In het vervolg hierop is het overgangsrecht verder verruimd ten behoeve van de investeerders bij nota van wijziging van 21 maart 2006 (TK 2005/06, 30 212, nr. 18). Dit overgangsrecht is hierna extern gevalideerd door een onafhankelijke validatiecommissie onder leiding van de heer A.W. Kist. De Commissie Kist oordeelt – kort samengevat – dat de conclusie waartoe de Minister is gekomen over de door de energiebedrijven gesignaleerde en door hem onderzochte CBL-problemen, in redelijkheid wordt gesteund door het overgangsrecht (TK 2005/06, 30 212, nr. 17). Met het overgangsrecht is daarmee op maximale wijze getracht om binnen het kader van het wetsvoorstel met de CBL-aspecten rekening te houden. Een 100% zekerheid dat er geen investeerder zal zijn die zal proberen eventuele schade te claimen, is per definitie echter niet te geven. Die zekerheid geef ik ook niet, evenmin als mijn voorgangers dat hebben gedaan. Mede gelet op het omvangrijke en extern gevalideerde overgangsrecht zie ik in dit kader geen grondslag waarop een investeerder of een energiebedrijf de Staat zou kunnen aanspreken. Het voorgaande leidt er overigens toe dat een inschatting van de omvang van eventuele schadeclaims erg speculatief zou zijn en ik de niet onderbouwde stelling afkomstig van een bron binnen de SP-fractie die spreekt over drie tot vijf miljard euro zeker niet onderschrijf. Overigens zegt het enkele indienen van een claim nog niets over de eventuele gegrondheid ervan. Tot slot, het feit dat Europa thans (nog) niet tot eigendomssplitsing overgaat, leidt niet tot een andere analyse. Het overgangsrecht is niet op enige manier afhankelijk gemaakt van het feit of Europa eigendomssplitsing wel of niet zou voorschrijven. Uiteraard maak ik mij sterk dat Europa ook zal inzien welke voordelen dit met zich brengt.

Maria J.A. van der Hoeven